

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 277. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 1. грудня 1941. No. 277. Jersey City, N. J., Monday, December 1, 1941. Vol. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Молодь За Те, Щоб Вивчити Історію України

Марія С. Шевчук, з Бріджпорт, Па., замовляючи один примірник „Історії України” М. Грушевського, пише таке:

Хто читає „Свободу”, той знає, що „Історія України” М. Грушевського, видана У. Н. Союзом англійською мовою, розходить-ся по різних американських інституціях і доходить до рук різних впливових американців. Я певна, що американці приймають ту книжку з цікавістю, бо довідуються з неї про те, чого не знали. Та чи це все? А щож ми на те? Ми, молоді, що є з української крові? Чи всі ми знаємо історію України? Чи часом нам не встидно, як хтось з культурних американців запитає нас дещо про Україну і її минуле, а ми, на жаль, не знаємо, що й як відповісти. Бувало, в таких випадках, приходимо до хати і питаємо про те своїх родичів. Але часом і родичі не багато вміють сказати такого, що було б вистарчатним для інтелігентного американця. А буває і таке, що й родичі взагалі мало що про це знають, бо вийшли з краю з такого села, де ще була повна темнота, де не було школи чи читальні. А далі: що буде, як не стане, наприклад, і тих родичів, що вміють нас навчити і нам розказати про Україну? Думаю, що нам молодим треба мати це на увазі. Коли вже є видана „Історія України”, то вона повинна бути в кожній нашій хаті для вжитку нас самих і наших дітей.

Адміністративний поділ Сх. Галичини

З Львова повідомляють, що Сх. Галичину поділено на 13 округ, а то: Львівську, Тернопільську, Станіславівську, Коломийську, Кам'янецьку, Золочівську, Бережанську, Чортківську, Дрогобицьку, Равську, Стрийську, Самбірську, та Ізяславську. Поділ округ на повіти (збірні громади), ще остаточно не устійований.

Польський злотий в Сх. Галичині

Згідно з розпорядком з 25. серпня 1941. р. золоті банкноти: 500, 100, 50, 20, 10, 5, 2 і 1 злот. та 50, 20, 10, 5, 2 і 1 сот. є законним платним засобом від 3. вересня 1941. р. Советські гроші жарованці (рублі) й червонці та касові бони можна вимінити на золоті банкноти.

ПРИЗНАННЯ ЗА УКРАЇНСЬКУ УЧАСТЬ У ПРОДАЖІ ДЕРЖАВНИХ БОНДІВ

„Ди Гералд Ньюз”, що виходить у Пасейку, Нью Джерзі, помістив у числі з 14. листопада б. р. статтю про о. Володимира Букату, пароха місцевої української православної церкви, якому директор місцевого поштового уряду, Антон Ві. Грос, дав особливе признание за те, що він перший з духовенства пропонує план розпродажі державних бондів і стемпсів у своїй парохії. Сам о. Буката заявив, що „як польські американці всі ми повинні причинитись чимсь до того, щоб обезпечити наш край перед нападниками, що нас сьогодні „окружають”. Церковне братство зараз закупило бондів на \$100, а парохіяни також згодилися до закупки бондів і стемпсів.

Ветеран Обороняє Мужньо Американських Українців

Часопис „Тюсон Дейлі Ситизен” в Аризоні помістив довший звіт про відчит відомого Джана Р. Меткефа, що то їздить по Америці, представляє себе бувшим агентом Комітету Даеса, та розповідає між іншим, і то головне, про „українських нацистів” в Америці. Про нього була вже

ПРОТИВ ПРОТИ ТОТАЛІТАРНИХ МЕТОД

В Західній Україні слідний серед українського громадянства сильний протест проти намагань створити тільки одну українську партію. Вказується на те нещастя, до якого довела Польщу партія „Озон”, що мала монополію на владу.

Дякують За „Історію Укр.”

Місцевий американський часопис у Горнел, Нью Йорк, помістив новинку про те, що бібліотека місцевого гайскула одержала в дарунку „Історію України” М. Грушевського від громадян Михайла і Анастасії Кердел. У новинці сказано ще таке, що суперінтендент шкіл Гарисон С. Додж, виявляючи з цього вчинку своє вдовольнення, ще заявив, що „Містер і миссис Кердел показали себе справжніми громадянами, а їхній поступок є для нього надзвичайно цінним”.

ЧИ ТАКА Є ВСЮДИ „ПОЛЬСЬКА ПРАВДА”?

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Польська газета „Відомості Цодзєнне”, ч. 279, з 21. листопада 1941. р. пригадує українцям, які то „блага” діялися українському народові під пануванням Польщі. А притомкою до цієї пригадки послужили „Краківські Вісти”, які подали про стан українського шкільництва в Генерал-Губернаторстві. Згідно з тими числами, українці мають 948 народних шкіл (певно без Сх. Галичини), в яких вчиться 91,000 учнів, а зайнятих там є 1,398 учителів, 2 гімназії, одну учительську семінарію, 9 рільничих і 6 промислових шкіл. Крім того існує 808 доповнючих шкіл, що мають 42,045 членів. Українські організації молоді начисляють 17,596 членів, є 998 українських кооператив.

„Відомості Цодзєнне” пишуть, що українцям за Польщі жилося куди краще, коли ходило про українські школи. Польська газета подає, що в шкільному році 1937-38 в Сх. Галичині було 3,525 народних шкіл, в яких що найменше половина предметів викладалася по українськи (!). До тих шкіл ходило 532,000 дітей, викладано українську мову як предмет (!), а також релігійно-вчено в українській мові. Крім того, пишуть „Відомості” українці мали 26 (!!) гімназій,

23 (!!!) ліцеї, 5 фахових шкіл, одну учительську семінарію, 7-600 учеників української народності. Отже в 5,706 школах що найменше 800,000 молоді могло вчитися української мови (!).

Цікаво, звідкіля польська газета бере такі „віродостойні” інформації про українське шкільництво в 6. Польщі? Бо ж самі офіційні польські жерела подають, що українці до 1939. р. мали на всій українській території під Польщею лиш 2 державні гімназії та 3 утравістичні (мішані) гімназії. А не було ні одної семінарії, а фахову школу що-ино зачало творити в добі т. зв. „нормалізації”. Знову українські народні школи майже цілком зникли. Як бачимо, то американські поляки зачинають поступати гірше польського шовіністичного уряду, бо навіть той не був би відважився випускати аж такі неправди, які можна збити його власною статистикою.

НЕ БУДЕ БАГАТО СЕРЕДНИХ ШКІЛ В ЗАХ. УКРАЇНІ

В Галичині під німецькою окупацією мають бути зорганізовані народні, нижчі фахово-господарські і середні українські школи та взір тих, що є за Бугом і Сяном. Всі школи мають бути 7-класові, а навчання має бути в українській мові. Вчитимуться обов'язково також і німецької мови.

Щодо середніх шкіл, то, як пишуть, буде їх мало, бо всього 15. Це значилоб, що вони будуть існувати тільки по більших окружних (не повітових) містах. Учительських семінарій буде три: одна у Львові, одна в Кременці, а третя мабуть в Тернополі або Станіславові.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Не є „Квізлінгом“, а Комітетовим
Православної Громади**

У зв'язку з походом Німеччини на Україну в заграничній, а між іншим і американській пресі, появлялися часті голоси, які „ворожили“, що то буде з Україною та хто буде на чолі тої української держави, яку то, після їх інформацій, мали створити німці. Крім таких імен як б. гетьман

Павло Скоропадський і полк. Андрій Мельник, подавала ця преса також імя Олександра Севрюка, б. делегата Центральної Ради на Берестейську Миротворчу Конференцію в 1918. р. як того, що буде поставлений німцями на „престолі“ в Києві.

Та як бачимо німці не тільки не творять української держави, але навіть не пускають на Україну тих людей, про яких досі писалось у заграничній пресі не інакше як про „українських Квізлінгів“. Ніхто не знає, де перебувають Скоропадський і Мельник. Про цього останнього писала одна американська газета, що він в „неласці“ німців, та що перенісся до Риму. Знову польські жерела подали, що в

арештований німцями. Усі ці вісти, очевидно, неперевірені, бо й перевірити їх дуже тяжко.

Про Севрюка пише аргентинський „Наш Клич“ (Буенос Айрес) з 18. жовтня ц. р., що він є членом комітету Української Православної Громади в... Берліні. Згадана газета пише, що міністерство заграничних справ Німеччини дало згоду на приналежність Української Православної Парохії в Берліні до Православної Автокефальної Церкви в Генерал-Губернаторстві, а митрополит Діонізій нагородив благословенними грамотами 3-ох членів Православної Церковної Ради, полк. Зеленівського, Севрюка й Гомзина.

**„Українська Генеральна Рада
Комбатантів“**

Празька українська газета „Наступ“ з 7. вересня ц. р. подає про діяльність „Української Генеральної Ради Комбатантів“, яка зорганізувалася 29. червня 1941. р. з представників української військової організації. На чолі Ради є ген. пор. М. Омелянович-Павленко, його заступниками є: ген. булави ген. хор. М. Капустянский, ген. булави ген. хор. В. Петрів, ген. булави ген. хор. В. Сінклер і ген. булави ген. хор. А. Кравс.

В половині серпня 1941. р. появилася на Західно-Українських Землях відозва, в якій повідомляється громадянство про створення вище згаданої Ради. Отже відозвою задумує Рада дати почин до організації комбатантських клітин на ЗУЗ, що малиб „скріплювати моральну базу для українських державницьких починів“. У відозві пишеться між іншим таке: „Клітини Українських Ветеранів Комбатантів повинні стати якнайскорше сполученням у нутрі й впливовим назовні фактором українського життя, що в співпраці з нашими кадрами перебере на себе низку важливих починів, диктованих хвилиною й дальшим майбутнім“. З відозви і дотеперішньої діяльності Ради важко збагнути, як Рада уявляє собі дальшу працю, беручи справу практично, себто те, що українські землі є під чужою владою. А, як бачимо, Німеччина не думає про встановлення української влади, коли наставляє своїх „гавляйтерів“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“

**АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО УКРАЇНЦІВ,
ЗАСЛАНІХ В СИБІР
ЦАРЯМИ**

„Нью Йорк Таймс“ з дня 27. листопаду приніс довшу статтю свого кореспондента з Сибіру, в якій згадується про українських переселенців, які були виселені з України ще московськими царями. Вони живуть тепер зорганізовані в колективи ім. Шевченка. Кореспондент згадує, що „ці колективні фарми (колгоспи) ведені є українськими родинами, які покинули густо-заселену Україну ще в першій декаді цього століття“. Головними продуктами колективів є збіжжя та набіл. Кореспондент пише, що сибірські околиці дуже зимні та сумні з вигляду. Ці простори є рідко заселені, села чи хутори є далеко від себе віддалені, також нема дерев, так, що ці околиці виглядають на величезні пустарі без живих людей. Населення, пише він, одягнене дуже вбого.

Панама зменшила число своїх провінцій з дев'ять на сім.

Віддаль від Гібральтару до сирійського побережжя через Середземне море виносить 2,300 миль.

**БЕЛЬГІЄЦЬ, ЩО СЛУЖИВ
УКРАЇНІ**

Дня 21. листопаду б. р. помер о. Ф. К. Бонн, парох української греко-катол. парохії в Савт Дірфілд, Масс. Покійний, родом бельгієць, перейшов як римокатолицький монах на греко-католицький обряд і вивчив українську мову. Підчас першої світової війни багато прислужився українському народові різними інтервенціями в альянтів. Він теж відбув небезпечну на революційні часи подорож до Московщини, щоб звітам визволити Митрополита Андрія Шептицького, вивезеного москалями в глиб Росії. Пізніше був Покійний вжитий Урядом Західної України до дипломатичної служби, через що не міг потім вернути до Галичини, бо польський уряд не давав дозволу. Свого часу поклав Покійний значні заслуги, стаючи в обороні права українського народу на самостійне життя. Опинився Покійний в Америці тоді, коли вже впали його сили і ослабла воля. Тому не бачили його американські українці тим, чим Покійний був у старім краю, чи в Римі, де боронив української справи. Життя лопило Покійного. Та пам'ять про нього остане, бо й його добрі діла записані на сторінках дипломатичних змагань українського народу до здобуття незалежної України.

ПЕРЕВОЗЯТЬ ЖИДІВ НА УКРАЇНУ

Ньюйорський часопис „ПМ“ з 27. листопаду ц. р. доносить, що німецькі влади переселяють цілими тисячами жидів на Україну, яких вживають до робіт при відбудові знищених сіл, міст, шляхів і фабрик. Ці жиди мають бути зорганізовані в окремі робітничі відділи, над якими сторожу держать німецькі війська. Їм заборонено покидати місця праці під загрозою тяжких кар, як теж входити в зв'язок з місцевим населенням.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

"GRANT CIRCLE

UPHOLSTERY CO., Inc."

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Має на складі
РІЗНІ МЕБЛІ
доброї якості,
по дешевій
ціні.

Telephone:
FOrdham
5-4666.

WM. TROYANOSKI

Electric Refrigerators, Washers,

Radios and Sewing Machines.

Also all kinds repairs.

233 WEST CENTRE STREET,

MANHATTAN CITY, PA.

Phone 838.

Вдавайтеся з довірям до свого
українця за новим товаром і на-
правою. Спеціально, направа ма-
шин до шиття, машин до прання
і холодильниць. Пишіть, клічте
або заходіть.

Василь Трояновський.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого свідчення.
- Гемороїди й желязні лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК**НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Filial):

969 South Broad Street,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарноюметалевою
труною, двома автами, караваном,
бальсамуванням, вжи-
ванням Похоронного
Дому і т. д.

\$295.00

Все, чого треба, з внімком одні-
ня й належностей за церковну
відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646